

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

Ro'yxatga olindi: №BD-60411700-1.19
2024 yil "28" 08

TRANSPORT VA YUK TASHISH LOGISTIKASI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	400 000 - Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410 000 - Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalish:	60411700 - Logistika (yo'nalishlar bo'yicha)

Samarqand – 2024

Fan/modul kodi TAFLOG106	O'quv yili 2024-2025	Semestr 5	Kreditlar 6
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1. Transport va yuk tashish logistikasi	90	90	180
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Ushbu o'quv fani bakalavrlarda o'qish jarayonida tanlangan mutaxassislik bo'yicha asosiy kasbiy bilim va malakalarni shakllantiradi. Talabalar yuk va yo'lovchilarni tashishda turli transport turlari va ularning infratuzilmalarini, ularning o'ziga xos xususiyatlarini, afzalik tomonlari va kamchiliklarini, tashishning zamonaviy texnologiyalarini, transport-logistika tizimlarini loyihalashni, transport xizmatlarini taklif qiluvchilarni tanlash usullarini, transport masalari va tashish marshrutlarini optimallashtirish yo'llarini o'rganadilar.</p> <p>“Transport va yuk tashish logistika” fanini o'qitishdan maqsad talabalarda transport logistikasining mohiyati, tushunchalari, konsepsiyasi va modellari to'g'risida bilimlar berish hamda ularidan yuk tashishda foydalanish bo'yicha kompetensiyalar shakllantirish. Fanni o'qitilishining asosiy vazifalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> – transport logistikasiga oid asosiy atamalar, tushunchalar va toifalarning mazmunini o'zlashtirish, ta'minot zanjirlarida tashishni tashkil etish; – mamlakatimiz hududi bo'ylab va xalqaro tashuvlarda ta'minot zanjirlari va xalqaro transport koridorlarida tashishni tashkil etish texnologiyalarini o'zlashtirish; – ta'minot zanjirlarida tashish shaklini, transport turini tanlash mezonlarini, shartnomalarining asosiy shartlarini va ularning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish; – ta'minot zanjirlarida transportni boshqarishning nazariy va amaliy muammolarini, shuningdek yuk tashish infratuzilmasi va ekspeditorlik tashkilotlari funksiyalarini o'rganish; – transport logistikasi ob'ektlari va jarayonlarini, ularga qo'yiladigan xalqaro talablarni tizimli tahlil qilish, baholash usullarini o'rgatish; – transport sohasida logistik tizimlarni qo'llash metodologiyasini o'zlashtirish; – transport logistikasining iqtisodiy samaradorligini baholashning asosiy tamoyillarini o'zlashtirish. <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p>		

3. www.logistika.ru	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O'quv uslubiy kengashining 2024 yil "20" <u>08</u> <u>2024</u> - sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ <u>49-07-19</u>).
4. www.logistics.ru	
5. www.standard.uz	
6. www.iso.com	
7. www.iso.com	
8. www.ziyounet.uz	
9. www.lex.uz	
7. Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O'quv uslubiy kengashining 2024 yil "20" <u>08</u> <u>2024</u> - sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ <u>49-07-19</u>).	
8. Fan/ modul uchun mas'ul: Boboev N.- SamISI, "Marketing" kafedrasi dotsenti, i.f.n.	
9. Taqrizchilar: Egamonov R.M. - Samarqand davlat arxitektura-qurilish universiteti "Biznesni boshqarish" kafedrasi mudiri, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD. Pardayev Sh.X. - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali, Yashil iqtisodiyot va barqaror biznes kafedrasi dotsenti v.b., iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).	

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Sh.M.Mirziyoev. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning 2017 yil uchun iqtisodiy va ijtimoiy dasturi eng muhim yo'nalishlari va ustuvor vazifalarini belgilashga bag'ishlangan. //Xalq so'zi, 2014 yil 18 yanvar.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni. Navoiy shaxrida intermodal logistik markazi tashkil etish tug'risida. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami., 2008 yil, 12 son.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni. Toshkent viloyati "Angren" halqaro logistik markazi tashkil etish tug'risida. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami., 2009 yil, 7 son.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasi Qarori. Namangan viloyatida "Pop" malmimodal logistik markazi tashkil etish tug'risida.
5. Boboev N. Logistika fanidan o'quv-uslubiy majmua. SamSI, 2012 y.
6. Биржаков М.Б., Никифоров В.И. Индустрия туризма: перевозки: Учебно-методическое пособие. – Изд. 2-е перераб. и доп. – М., СПб.: Издат. Дом «Герда», «Невский фонд», 2003 г.
7. Лавлюк, Кристофер. Маркетинг услуг: персонал, технология, стратегия. – 4-е изд./ Пер. с. англ. – М.: Изд. Дом «Вильямс», 2005 г.
8. Неруш Ю.М. Логистика в схемах и таблицах: Учебное пособие. – М.: Практикум по логистике: Учебное пособие. – 2-е изд. перераб. и доп./Под ред. Б.А.Аникина. – М.: ИНФРА-М, 2006 г.
9. Смирнова Е.А. Управление цепями поставок: Учебное пособие. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2009. – 120 с.
10. Tashqi iqtisodiy faoliyatda transport ta'minoti fanidan o'quv uslubiy modul. Oliy ta'limning V 340000. Biznes va boshqaruv ta'lim sohasi yo'nalishlari uchun. – T.: 2002 y.
11. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок: Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 503 с.
12. Харолд Е. Фирон, Майкл Р. Линдерс. Управление снабжением и запасами. Логистика. – СПб.: ООО «Изд-во Полигон», 1999 г.
13. Кучаров А. С. Введение в логистику. Учебник-Т.: «Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи», 2021.-250 б.
14. Kariyeva Ya. K. Innovatsion logistika. Darslik. –T.: IQTISODIYO.T, 2019. –288 b.
15. Xo'jaev F. Ye., Po'latxo'jaeva D. M., Aytieva S. A. Tijorat va servis logistikasi. O'quv qo'llanma.-T.: "Iqtisodiyot", 2020.-232 b.
16. Kucharov A. S. Logistika. Uchebnik-T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021.-248 b.
17. Элдештейн Ю.М. Введение в логистику: учебное пособие/ Ю.М. Элдештейн; Краснояр. гос. аграр. ун-т – Красноярск, 2015. - 392 с

Axborot manbalari

1. www.gov.uz
2. www.psa.uz

<p>1-mavzu. Transport logistikasi nazariyasi</p> <p>Transport logistikasi tushunchasi, mazmuni va predmeti. Transport logistikasining vazifalari. Avtotransport faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari. Yuk tashishni tashkil etish. Servis sifati.</p> <p>2-mavzu. Iqtisodiyot va logistika sohasida transportning roli</p> <p>Logistika konsepsiyasida transportning o'рни. Transport logistikasiga qo'yiladigan zamonaviy talablar va transportni rivojlantirish tendensiyalari. O'zbekiston transport tizimining xususiyatlari va uni rivojlantirish muammolari.</p> <p>3-mavzu. Korxonalar faoliyatida transport logistik tizimlarning roli</p> <p>Korxonalar tijorat faoliyatida transport logistikasining roli. Mikrologistik transport tizimlarning tavsifi va xususiyatlari. Korxonalar faoliyatida yuk oqimi tushunchasi. Yuk oqimlarining tavsifi va tasnifi.</p> <p>4-mavzu. Mintaqalarning transport tashish muammolari</p> <p>Mintaqalarning transport kompleksi va asosiy transport ob'ektlari. Mintaqalarning yuk oqimlari xususiyatlari va aylanmasi tarkibi. Mintaqalarda yuklarni tashish, omborlarda qayta ishlash va yuk terminallarida saqlash xizmatlari uchun xarajatlar stavkalari va tariflar. Mintaqalarda tashishni tashkil etish va transportni boshqarish.</p> <p>5-mavzu. Mintaqaviy makrologistik transport tizimlarni qurish</p> <p>Transport korxonalar makrologistik boshqaruv ob'ekti sifatida. Mintaqaviy transport logistika tizimlarini shakllantirishning asosiy bosqichlari. Mintaqaviy transport logistika tizimlari boshqaruv ierarxiyasida logistika markazlarining o'рни. Mintaqaviy transport logistika tizimlarining axborot ta'minoti.</p> <p>6-mavzu. Transport logistik tizimlarni tadqiq etish va modellash</p> <p>tamoyillari</p> <p>Transport logistika tizimlari, ularning elementlari va shakllantirish tamoyillari. Transport logistikasida biznes jarayonlarini modellash logistik konsepsiyalari. Modellash tizimiga ob'ektlari va jarayonli yondashuvlar. CALS texnologiyasi. Optimal modellash tizimlari: optimallashtirish muammolari(masalasi)ni qo'yish va yechish.</p> <p>7-mavzu. Transport tizimlari modellari</p> <p>Chiziqli dasturlash muammolari(masalasi)ni shakllantirish. To'g'ridan-to'g'ri va dual masalalar. Optimal yechimning sezgirligini tahlil qilish. Transport modellari. Integratsiyalashgan ta'minot zanjiri modellari: Transport-ombor masalasi.</p> <p>8-mavzu. Tarmoq va oqim modellari</p> <p>Tarmoq va oqim modellarning asosiy ta'riflari va ilovalari. Qisqa yo'lni tanlash vazifasi. Kommivoyajer(sayohat qiluvchi sotuvchi)ning vazifasi. Maksimal oqim muammolari. Oqimning ko'p qubiliqlik muammolari. Mintaqaviy transport tarmoq'ini loyihalash vazifasi.</p> <p>9-mavzu. Kichik partiyali yetkazib berishni rejalashtirish</p> <p>Avtomobil transportida yuklarni yetkazib berishni rejalashtirish nazariyasi va amaliyotining hozirgi holati. Kichik partiyali tovarlarni yetkazib berishni</p>	
--	--

<p>rejalashtirish algoritmi. Yo'nalish(marshrut)ni aniqlash maslasini "Vizit karta" dasturidan foydalanib yechish.</p> <p>10-mavzu. Transport tizimini boshqarish xususiyatlari</p> <p>Transport tizimlarining asosiy turlari. Transport tizimlarining asosiy xususiyatlari. Boshqaruv funksiyalari va ularni transportda amalga oshirish.</p> <p>11-mavzu. Transport tizimlari iqtisodiyotining elementlari</p> <p>Transport bo'yicha iqtisodiy hisob-kitoblar va transport xarajatlari. Transport xarajatlarini boshqarish va samaradorligini baholash. Transport tarmoqlari. Transport logistikasida sug'urtalash.</p> <p>12-mavzu. Yuklar, yuk oqimlari va ularning xususiyatlari</p> <p>Yuklarning tasniflari(klassifikatsiyasi). Og'ir va yirik hajmli yuklar. Kerakli harorat(temperatura) nazoratida tashiladigan yuklar. Yirik o'lchamli og'ir massali yuklar. Xavfli yuklar.</p> <p>13-mavzu. Yuklarni tashishni tashkil qilish va boshqarish</p> <p>Yuklarni tashishni qism(partiya)lar bo'yicha tashkil qilish va uning logistika jarayonlari samaradorligiga ta'siri. Yuk birliklarini yiriklashtirish. Yuklarni markalash va avtomatik identifikatsiyalash. Yuk oqimlarini tavsifi, tahlili va modellashtirish.</p> <p>14-mavzu. Transport tizimlarining infratuzilmasi</p> <p>Transport infratuzilmasi tushunchasi va uning asosiy xususiyatlari. Transport koridorlari. Yevropa va Yevroosiyo transport koridorlari. O'zbekiston Respublikasining xalqaro transport koridorlari. Transport koridorlarida tranzit tashuvlar.</p> <p>15-mavzu. Transport terminallari, ularning turlari va vazifalari</p> <p>Transport terminallari va tashishning terminal texnologiyalari. Transport tashishda terminal texnologiyasining umumiy tamoyillari tashish. Terminallarning tasnifi va ularning vazifalari. Avtotransport terminallari. Intermodal terminallar. Logistika markazlari.</p> <p>16-mavzu. Transport operatorlari va transport xizmatlari</p> <p>Transport faoliyatini tizimlashtirish va operatorlarning asosiy turlari. Ekspeditorlar va ularning transport xizmatlari bozoridagi o'rni. Transport xizmatlari bozorida 3PL - provayderlar. Integrator kompaniyalar. Transport xizmatlarining asosiy turlari. Transport xizmatlari sifatining ko'rsatkichlari. Tashishda vaqt narxi.</p> <p>17-mavzu. Transport logistika xizmatlarini davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab quvvatlash</p> <p>Transport logistik tizimlar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab quvvatlash shartlari va mexanizmlari. Transportni boshqarishda uyushmalar va assotsiatsiyalarning roli. Transportda davlat-xususiy sheriklik. Transport logistik tizimlarning bargorur rivojlanish tamoyillari. O'zbekiston Respublikasida jamoat transportini boshqarish tizimi. Turli darajadagi boshqaruv organlari o'rtasida transport faoliyatini tartibga solish vakolatlarini taqsimlash. Transport faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish usullari va shakllari. Litsenziyalash orqali transport xizmatlari bozoridagi vaziyatga ta'sir qilish</p>	<p>bilishi va ulardan foydalana olishi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • yuklarni tashish jarayonidagi logistika oqimlarini tahlil qilish usullariga, transport-tashishni optimallashtiradigan modellashtirish usullariga, marshrut uzunligini va yukning tranzitida o'tkazadigan vaqtini optimallashtiradigan transport yo'nalishlarini hisoblash usullariga, yuklarni tashish uchun transport vositalarini tanlash usullariga, transport-tashishni tashkil etishda iqtisodiy samaradorlikni baholash usullarini qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • esse, tezis va maqolalar yozish; • seminar va treninglar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • loyiha ishi bajarish; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar va loyihalar tahlili; • turli darajadagi testlarni yechish; • misol va masalalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. <p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirishi, ulardan amaliy topshiriqlarni bajarishda foydalana olishi, olingan natijalarni tahlil qilishi va to'g'ri rasmiylashtirishi, logistik jarayonlar va ularni optimallashtirish haqida mustaqil mushohada yuritila olishi hamda joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishini topshirishi kerak.</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boboev N. Logistika. O'quv qo'llanma. - Samarqand: SamISI, 2021. - 330 b. ISBN: 978-9943-7641-5-6 2. Boboev N. Logistika asoslari. Darslik - Samarqand: SamISI, 2023. - 292 b. ISBN: 978-9943-9457-6-0 3. Boboev N. Logistika asoslari. O'quv-uslubiy qo'llanma(Praktikum)- Samarqand: SamISI, 2023. - 132 b. ISBN: 978-9943-9457-6-0 4. Герами В. Д., Колик А. В. Управление транспортными системами. Транспортное обеспечение логистики Учебник и практикум для академического бакалавриата / — М. : Издательство Юрайт, 2023 — 510 с. 5. Лавриков И. Н. Транспортная логистика : учебное пособие / И. Н. Лавриков, Н. В. Пеншин. – Тамбов : Изд-во ФГБОУ ВО «ТГТУ», 2016. – 92 с. 6. А.Г.Некрасов Л.Б. Миротин. Управление цепями поставок в транспортном комплексе . Учебное пособие для вузов . 2012, - 262 с. 7. Б.А.Аникин Т.А. Родкина. Основы логистики . Учебник .: 2013. 8. Е.А.Смировна .Управление цепями поставок . Учебное пособие: 2009.
--	--

bosqichlari. Integratsiyalashgan yetkazib berish sxemasini tanlash muammosini hal qilishning umumlashtirilgan sxemasi.

33. Yuklarni yetkazib berishning integratsiyalashgan tizimini sintez qilish metodologiyasi. Yuklarni yetkazib berishni tanlashni ta'minlash uchun axborot tizimlari.

34. Xalqaro transport koridorlarini yaratish rivojlantirishning geoiqtisodiy sharoitlari.

35. O'zbekiston Respublikasi orqali o'tgan temir yo'l va avtomobil tranzitining xususiyatlari, uning jozibadorligini oshirish choralari.

36. Xalqaro transport koridorlari. Ularni shakllantirish metodologiyasi.

37. Xalqaro transport operatsiyalarining xususiyatlari. Turli xil transport turlari bo'yicha xalqaro tashishni tartibga soluvchi asosiy konvensiyalar va me'yoriy hujjatlar.

38. Xalqaro trafikda yuklarni yetkazib berishning "o'z vaqtida" modeli.

39. Xalqaro trafikda tovarlarni "o'z vaqtida" yetkazib berish vaqtini aniqlash uchun statistik modellash usuli.

40. Taqsimot markazi orqali xalqaro yuklarni yetkazib berishni rejalashtirish. Transportni tashkil etish variantlari. Amaliy logistika prinsiplarining turlari, ularning afzalliklari.

41. Avtomobilda yuklarni tashishni tezkor rejalashtirish muammolarini hal qilishning iqtisodiy va matematik modellari. Transport tashish jarayonini tashkil etish sxemalari. Mayatnik, halqa va yetkazib berish yo'nalishlarining mohiyati.

42. Yuk tashish shartnomasi bo'yicha tomonlarning majburiyatlari va majburiyatlari, INKOTERMS qoidalariga muvofiq yetkazib berish shartlari.

43. Yo'qotish(zarar) tushunchasi, tashishda yo'qotishlar miqdorini aniqlash. Jarima tushunchasi. Jarima turlari. Jarimalarni hisoblash.

44. Xalqaro avtomobil transporti shartnomasi bo'yicha tashuvchining javobgarligi. Jo'natuvchi yoki qabul qiluvchining javobgarligi.

45. Yuklarni Sug'urtalash. Transport tariflari (transport turlari bo'yicha), ularning roli va qurilish prinsipi.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'rganish natijasida talaba:

- yuk oqimlarining tasnifi, O'zbekiston Respublikasi transport kompleksining rivojlanish tendensiyalarini, transport turini tanlash usullarini, tashuvchilarni tanlash usullari to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;

- tashish usuli, transport turi va transport vositasini oqilona tanlashga, tashuvchini oqilona tanlashga, transport vositalaridan foydalanishning texnik-iqtisodiy ko'rsatkichlarini tahlil qilishga, har xil transport turlarining xususiyatlarini hisobga olgan holda transport xarajatlari va yuk to'lovlarini hisoblashga, yuk tashishni rejalashtirishga, tovarlarni markirovkalashga, yuklarni yetkazib berish tizimlarini tanlashning ko'p mezonli vazifalarini hal qilish haqida

usullari.

18-mavzu. Transport va tashish jaayonlarini hujjatlashtirish

Transport huquqi va logistikaning transport ta'minoti(bo'g'ini). Transport xizmatlarini ko'rsatish bilan bog'liq shartnomalar. Tashuvchining mas'uliyati va javobgarligi. Transport hujjatlari. INKOTERMS tizimi va uning transport-tashish bilan aloqasi.

19-mavzu. Transport logistika tizimlarida foydalaniladigan transport turlarining tavsifi va xususiyatlari

Transport logistika tizimlardagi turli xil transport turlarining ahamiyati va ularning tavsifi. Temir yo'l transporti. Temir yo'l transportini tashkil etish va uning texnik bazasi. Logistika tizimlarida temir yo'l transportidan foydalanish. O'zbekiston Respublikasining temir yo'l transporti. Logistika tizimlarida dengiz transportidan foydalanish.

20-mavzu. Logistika tizimlarida avtomobil va havo transportining o'rni.

Avtomobil transportini tashkil etish va uning texnik bazasi. Logistika tizimlarida avtomobil transportidan foydalanish. Havo transportini tashkil etish va uning texnik bazasi. Logistika tizimlarida havo transportidan foydalanish. O'zbekiston Respublikasining avtomobil va havo transporti.

21-mavzu. Multimodal va intermodal tashuvlar

Multimodal tashishning paydo bo'lish shart-sharoitlari va ularning zamonaviy logistikadagi ahamiyati. Intermodal tashish modellari. Xalqaro konteyner tizimi. Kontreylerli tashishlar. Olinadigan kuzovlar va "kontinental" konteynerlar. Operatorlar va intermodal tashishlarni huquqiy tartibga solish.

22-mavzu. Yuk tashish tariflari

Transport tariflarini shakllantirishning umumiy tamoyillari. Milliy bozorda transport tariflarini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari. Yuklarni avtomobil transportida tashish uchun transport tariflarini shakllantirish xususiyatlari. Tariflarni shakllantirish xususiyatlari va temir yo'l orqali yuk tashish narxi.

O'zbekiston temir yo'llarida yuk to'lovlarini hisoblash. Daryo transporti uchun tariflar. Havo transportida tashish tariflari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Transport logistikasi nazariyasi.
2. Iqtisodiyot va logistika sohasida transportning roli.
3. Korxonalar faoliyatida transport logistik tizimlarning roli
4. Mintaqalarning transport tashish muammolari.
5. Mintaqaviy makrologistik transport tizimlarini qurish
6. Transport logistik tizimlarini tadqiq etish va modellash tashish tamoyillari.
7. Transport tizimlari modellari.
8. Tarmoq va oqim modellari.
9. Kichik partiyali yetkazib berishni rejalashtirish.
10. Transport tizimini boshqarish xususiyatlari.

<p>11. Transport tizimlari iqtisodiyotining elementlari.</p> <p>12. Yuklar, yuk oqimlari va ularning xususiyatlari.</p> <p>13. Yuklarni tashishni tashkil qilish va boshqarish.</p> <p>14. Transport tizimlarining infratuzilmasi.</p> <p>15. Transport terminallari, ularning turlari va vazifalari</p> <p>16. Transport operatorlari va transport xizmatlari.</p> <p>17. Transport logistika xizmatlarini davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab quvvatlash.</p> <p>18. Transport va tashish jaayonlarini hujjatlashtirish.</p> <p>19. Transport logistika tizimlarida foydalaniladigan transport turlarining tavsifi va xususiyatlari.</p> <p>20. Logistika tizimlarida avtomobil va havo transportining o'rni.</p> <p>21. Multimodal va intermodal tashuvlar.</p> <p>22. Yuk tashish tariflari</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihatlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkaziladi. Mashg'ulotlarda faol va interaktiv usullar yordamida, mavzularga mos pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llaniladi. Amaliy mashg'ulotlarda muammoli vaziyatlar, amaliy topshiriqlar, keyslar, masalalar ishlanadi.</p> <p>IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <p>1. Zamonaviy dunyoda transportning roli. Transport vazifalari. Tovarlarni o'z vaqtida yetkazib berishning afzalliklari. Transport faoliyatining salbiy omillari.</p> <p>2. Transport faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari, uning raqobatbardoshligi ko'rsatkichlari. Transport xizmati sifati.</p> <p>3. Transport tizimi tushunchasi, uning tuzilishi, quyi tizimlarning xususiyatlari. Transportning tasnifi.</p> <p>4. Yuk oqimi tushunchasi, yuk oqimlarining tasnifi. Yuk oqimlarini o'rganish usullari</p> <p>5. Transport strategiyasini ishlab chiqishning tarkibiy qismlari. Transport turini tanlashga ta'sir qiluvchi omillar, transport xizmati ko'rsatuvchi provayderni (tashuvchini) tanlash mezonlari.</p> <p>6. O'zbekiston Respublikasi transport kompleksining xususiyatlari.</p> <p>7. Tovar moddiy resurslar tushunchasi. Tovar moddiy resurslarni turli mezonlarga ko'ra tasniflash.</p> <p>8. Avtomobil, temir yo'l va havo yo'li orqali yuk tashishning tasnifi.</p> <p>9. Transport konteynerlarining tasnifi. Konteynerlariga qo'yiladigan talablar.</p> <p>10. Konteynerli tashish texnologiyasi: transport va texnologik sxemalar, konteynerli tashishning afzalliklari va kamchiliklari. 11. Yorliq(markirovua) tushunchasi, uning vazifalari, maqsadi.</p> <p>11. Tez buziladigan yuklarni avtomobil va havo transportida tashishni tashkil etish.</p> <p>12. Tez buziladigan yuklarni suv va aralash transportda tashishni tashkil etish.</p> <p>13. Xavfli tovarlar tushunchasi, ularning tasnifi. Xavfli yuklarni tashish uchun</p>	
--	--

<p>xavfli axborot tizimining (SPI) elementlari. Xavfli yuklarni tashish ishtirokchilarining majburiyatlari.</p> <p>14. Yuk temir yo'l stansiyalarining tasnifi. Yuk stansiyalarida bajariladigan operatsiyalar, yuk stansiyasining ishlash ko'rsatkichlari.</p> <p>15. Avtomobilda yuklarni tashishni tashkil etish variantlari.</p> <p>16. Avtomobil transportining ishlashini baholash uchun texnik va ekspluatatsion ko'rsatkichlar.</p> <p>17. Yuk tashish uchun transport vositasini tanlash usuli, tanlovga ta'sir qiluvchi omillarning xususiyatlari.</p> <p>18. Tashish shartnomasi, uning mazmuni va muhim shartlari.</p> <p>19. Tovarlarni avtomobil, temir yo'l, havo yo'li va dengiz orqali tashish uchun asosiy hujjatlar.</p> <p>20. Logistika tizimlarida turli xil transport turlarining asosiy afzalliklari va kamchiliklari.</p> <p>21. Tashishda turli transport vositalaridan foydalanish tamoyillari. Umumiy transport markazi tushunchasi. Uzlaksiz transport jarayoni tushunchasi, umumiy transport markazida texnologik jarayonning uzluksizligi darajasi ko'rsatkichini hisoblash.</p> <p>22. Umumiy transport markazida yagona texnologik jarayon (YaTJ) tushunchasi, YaTJ rivojlanish bosqichlarining xususiyatlari.</p> <p>23. Axborot oqimlari va transport logistikasining axborot tizimi (TLAT). Transport va axborot oqimlarining o'zaro ta'siri variantlari.</p> <p>24. Transport logistikasida logistika axborot tizimining asosiy funksiyalarini boshqarish.</p> <p>25. EDI konsepsiyasi, uning mohiyati, afzalliklari va kamchiliklari. Transport logistikasida EDI konsepsiyasidan foydalanishga misollar.</p> <p>26. Kontaksiz identifikatsiyalash texnologiyalari. Tovarlarni yetkazib berishda ularidan foydalanish tamoyillari, uning yetkazib berish ishtirokchilari uchun afzalliklari.</p> <p>27. Sun'iy yo'ldosh texnologiyalari, transportning ishlashini kuzatishda sun'iy yo'ldosh navigatsiyasi, transport logistikasida ishlatiladigan logistika axborot tizimlari.</p> <p>28. Yuklarni yetkazib berish jarayoni ishtirokchilari, yuklarni yetkazib berish tizimidagi har bir ishtirokchining vazifalari.</p> <p>29. Yuklarni yetkazib berish tizimining sifatini belgilovchi asosiy parametrlar, yuklarni yetkazib berish tizimining sifat ko'rsatkichi sifatida narx, ularni aniqlash usullari va axborot manbalari.</p> <p>30. Yuklarni yetkazib berish tizimini tanlash muammosining ko'p mezonli yechimi. Yetkazib berish tizimini tanlashda qaror qabul qilish modellari, ularning afzalliklari va kamchiliklari.</p> <p>31. Yuklarni yetkazib berish tizimini sintez qilishning modulli prinsipi. Mijozlarning transport jarayoni ishtirokchilari bilan o'zaro munosabatlari sxemalari.</p> <p>32. Integratsiyalashgan yuk yetkazib berish tizimining modeli, uning shakllanish</p>	
--	--